

POETA ȘI PROFESOARA ECATERINA SĂNDULESCU (1904–1988)

Garabet KÜMBETLIAN¹

kumbetg@yahoo.com

ABSTRACT: Ecaterina Săndulescu was an important romanian poet, novelist, translator and memoirist of the twentieth century.

KEYWORDS: Săndulescu Ecaterina, poet, novelist, translator, memoirist.

Ecaterina Săndulescu s-a născut în ziua de 11 octombrie 1904, la Movilița (Vrancea). Viața i-a fost marcată, de mică, de evenimente tragice. A avut zece frați. Nouă dintre ei au murit de mici, iar al zecelea, la 36 de ani.

La 16 ani (în 1920) este studentă la „litere și filosofie”, colegă cu Vladimir Streinu, Șerban Cioculescu și George Călinescu.

Se atașează de Mihail Dragomirescu, pe care-l consideră „mentor” și „protector”.

La absolvire în 1925 (la 21 de ani), Tudor Vianu o sfătuiește să-și înceapă cariera în provincie. Îl ascultă și pleacă la Râmnicu Sărat.

Colaborează cu note, recenzii și poezii la numeroase gazete culturale. Este trimisă la Craiova ca profesoară la liceul de fete „Regina Elisabeta”, dar se îmbolnăvește de tuberculoză, trebuind să se interneze în sanatoriile din Brașov și Geoagiu. Aici are o aventură amoroasă, încheiată brusc și tragic cu sinuciderea iubitului ei.

După însănătoșire, în anul 1926 (la 22 de ani), obține un post de titular la liceul „Domnița Ileana” din Sibiu, Aici publică în „Viața literară”, „Sibiul literar”, „Adevărul”, „Curentul”, „Falanga”, „Universul”, „Convorbiri literare” „Hyperion” ș.a.

Tot aici i se va publica în anul 1930 (la 26 de ani) volumul de poezii „Spleen”, cu dedicația: „*Mamei închin aceste gânduri ale singurătății mele*”,

¹ Prof. univ. dr. ing., membru titular al Academiei de Științe Trhnice din România; membru titular al CRIFST al Academiei Române.

și pe care mi-l va face cadou mai târziu (în anul 1950), cu dedicația: „*Mult noroc, la cei 14 ani îți urează profesoara ta, Ec. Săndulescu*”.

În Sibiu se căsătorește cu locotenentul Celestin Catrinaru. Este obligată să-și urmeze soțul la Bacău, dar se întoarce din nou la Sibiu, în anul 1931 (la 27 de ani). Se dedică din nou muncii, scrie, și publică.

În anul 1934 (la 30 de ani) își urmează soțul la București, și face naveta la Ploiești.

Fig. nr. 1 – Poeta Ecaterina Săndulescu (1904–1988)

În anul 1936 îi apare la București volumul „Nemesis”, pe care mi-l va face cadou în anul 1950 cu dedicația: „*Lui Gary Kumbetlian de la profesoara lui de română Ecaterina Săndulescu, 14.III.1950, la Sibiu*”

După încă un an de navetă (1936/37) la Buzău, se întoarce din nou la Sibiu în 1937 (la 33 de ani). În vara anului 1938 organizează un congres al profesorilor de română și face o excursie în Italia.

De această dată, își propune să ridice în Parcul „Sub Arini” din Sibiu, bustul în bronz al lui Mihail Eminescu. Organizează o chetă, strânge bani și comandă sculptorului Radu Moga lucrarea.

Dezvelirea statuii are loc în toamna anului 1938 (când împlinise 34 de ani). Cu acest prilej participă o asistență selectă, în frunte cu Mircea

Eliade, Ion Minulescu, Ioan A. Basarabescu și alții, cel care ține cuvântarea de inaugurare fiind însuși Cezar Petrescu.

După refugiul Universității clujene la Sibiu, în 1940, participă la cursurile și seminariile profesorilor clujeni, îndeosebi ale lui D.D. Roșca, dar se apropie mult și de Lucian Blaga.

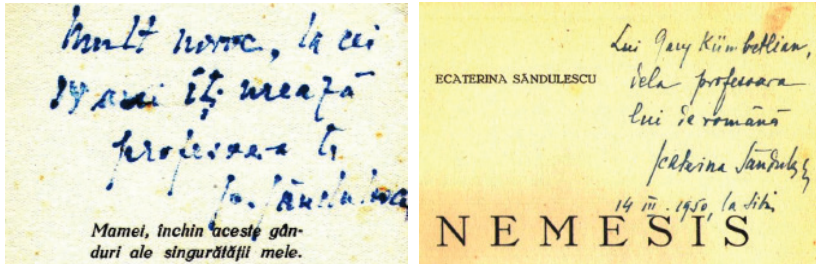

Fig. nr. 2 – În facsimil, cele două autografe ale autoarei pe pagina de titlu a volumului de poezii „Spleen” (stânga) și a volumului „Nemesis” (dreapta)

În anul 1942 primește o nouă lovitură; vestea morții soțului Celestin pe frontul de est. Se înscrie ca infirmieră la Crucea Roșie, dar nu rezistă efortului decât trei luni. În anul 1943 îi apare la Sibiu volumul „De ziua mamei”.

În anul 1945 este numită în funcția de director la Liceul de fete. Înfiiințează un cnaclu cu Radu Stanca, Ștefan Augustin Doinaș și alți, la care participă și Lucian Blaga.

La sfârșitul aceleiași an s-a deplasat la Mediaș cu Șt. A. Doinaș, Radu Stanca și Ion Negoitescu, unde a conferențiat despre „Terapeutică poeziei”.

Între anii 1947 și 1950 îi devin elev la „Secția germană” a Școlii generale nr. 1 (la care se redusese Liceul Brukenthal în urma „reformei” din 1948). În prima oră de clasă ne-a dat ca temă pentru a doua zi, să scriem o frază formată numai din verbe. Colegii au scris „frază” cu 2–3 verbe. Eu am scris două pagini, folosind toate verbele posibile și care începea cam așa: „M-am jucat, m-am spălat, m-am culcat, am adormit, am visat, m-am trezit, m-am sculat”, etc., etc., etc.

Pentru această „performanță” am primit nota 10, laude aduse de față cu bunica mea maternă și în vara anului 1950-volumele amintite mai sus.

Ecaterina Săndulescu a rămas în Sibiu până după pensionare, în anul 1969 (la 65 de ani), după care s-a mutat la București. Acolo i-au mai apărut

volumele de versuri „Cântecul spiralelor” (1969) „Omul din vis” („Poem în proză, 1973) și „Din umbra umbrelor” (1981).

În anul 1974 a tradus volumul „Der Nussbaum, Welt der Wortlosen” („Nucul, lumea celor ce nu cuvântă”) al lui Emil Gârleanu.

A murit „acolo”, la București, în 24 august 1988.

Bibliografie

- [1] ***, Arhiva familiei Kümbetlian.
- [2] Cistelean, Al., O simbolistă amărâtă (Ecaterina Săndulescu), Studia Universitatis Petru Maior -Philologia, issue: 15/2013, pages: 5–11, on www.cceol.com.
- [3] Piru, Al., Varia, Editura Eminescu, București, 1972.